

Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

Závěr soudu o významném spoluzavinění poškozeného při vzniku dopravní nehody, pro který nelze u pachatele trestného činu dovést naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty spočívajícího v tom, že porušil důležitou povinnost uloženou mu zákonem (tedy i v případě přečinu těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku), musí být založen na skutkovém zjištění soudu odpovídajícím požadavku § 2 odst. 5 tr. ř., jež je dostatečně jasně vyjádřeno v jím vydaném rozsudku. Není-li příslušné skutkové zjištění obsaženo již v popise skutku (§ 120 odst. 3 tr. ř.), musí být uvedeno alespoň v odůvodnění rozsudku (§ 125 odst. 1 tr. ř.) způsobem svědčícím o souladu obou částí rozhodnutí a tím pouhým rozvedení skutkových zjištění vyjádřených již ve výrokové části rozsudku. Konkretizace jednání poškozeného (nejlépe spojená s vypočtením porušení příslušných ustanovení a tím povinností mu jimi uložených), jímž podle závěru soudu přispěl ke vzniku dopravní nehody, je předpokladem správného určení míry jeho spoluzavinění, a tedy i rozhodnutí o tom, zda toto již nabylo takového kauzálního významu, který je nezbytný promítnout ve výroku o vině pachatele, tj. při určení odpovídající právní kvalifikace skutku (a nikoli například jen při rozhodování o nárocích uplatněných v adhezním řízení).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 6 Tdo 1122/2020-200 ze dne 21.10.2020)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný D. B., nar. XY v XY, řidič, trvale bytem XY, proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 3. 3. 2020, č. j. 13 To 36/2020-163, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Havlíčkově Brodě pod sp. zn. 2 T 138/2018, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. se dovolání obviněného odmítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 5. 11. 2019, č. j. 2 T 138/2018-144, byl obviněný D. B. (dále „obviněný“, příp. „dovolatel“) uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se podle jeho skutkových zjištění dopustil způsobem popsáním ve výroku o vině. Obviněný byl odsouzen podle § 147 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl uložen též trest zákazu činnosti, a to řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu jednoho roku.

2. O odvoláních obviněného a státní zástupkyně proti tomuto rozsudku rozhodl Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 3. 3. 2020, č. j. 13 To 36/2020-163, tak, že ho z podnětu odvolání státní zástupkyně podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného uznal vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku, jehož se podle jeho zjištění (ve své podstatě shodného s jeho vyjádřením v rozsudku soudu prvního stupně) dopustil tím, že

dne 02.07.2018 kolem 15:20 hodin na silnici I. třídy číslo XY v km 139,593 - v katastru obce XY, mezi obcemi XY - XY, Kraj Vysočina při služební jízdě jako řidič nákladního motorového vozidla tovární

značky Renault Master, registrační značky XY, jehož vlastníkem je spol. 3 W Cargo, s.r.o., IČ: 03844714, se sídlem Adámkova Třída 777, 539 01 Hlinsko, způsobil dopravní nehodu, kdy jednal v rozporu s ustanovením § 5 odst. 1 písm. b), § 18 odst. 1, a § 17 odst. 5 písm. b), c), zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v místě, kde je na komunikaci z důvodu vyskytujícího se horizontu vyznačena podélná čára souvislá, nesledoval dostatečně pozorně situaci v provozu na pozemních komunikacích, nepřizpůsobil rychlost jízdy zejména svých schopnostem a jiným okolnostem, které je možno v silničním provozu předvídat, počal na přímém, stoupajícím úseku, v době, kdy z protisměru přijížděla blíže neustanovená nákladní jízdní souprava, předjíždět zleva, ve svém směru jízdy při pravém okraji komunikace cyklistu J. Š., narozeného XY, který měl v době jízdy nejméně 1,37 promile alkoholu v dechu, jedoucího na vlastním jízdním kole tovární značky Author Linea Cross, a při následném vzájemném míjení se s neustanovenou nákladní jízdní soupravou, se současným předjížděním cyklisty, nezanechal od cyklisty dostatečný bezpečný boční odstup, v důsledku čehož ho srazil při pravém okraji vozovky zezadu pravým zpětným zrcátkem a pravou stranou vozidla na zem;

přičemž v souvislosti s dopravní nehodou poškozený J. Š. utrpěl úraz hlavy s kontuzí mozku a krvácením do mozku, zlomeninu 6-8 žebra vlevo, zlomeninu hrudní kosti, přičemž uvedené zranění si vyžádalo nepřetržitou hospitalizaci ve zdravotnických zařízeních minimálně do 07.10.2018, když léčení dosud nebylo ukončeno.

3. Odvolací soud obviněného odsoudil podle § 147 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a šesti měsíců, jehož výkon mu podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu tří roků. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu uložil trest zákazu činnosti, a to řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu tří roků. Odvolání obviněného jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

II. Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím svého obhájce Mgr. Davida Obenraucha dovolání, které opřel dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., přičemž druhý důvod dovolání uplatnil v jeho druhé variantě, tedy že bylo rozhodnuto o zamítnutí jeho odvolání, přestože byl v řízení předcházejícím rozhodnutí soudu druhého stupně dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

5. Dovolatel namítá, že nebyla vyvrácena jeho obhajoba, kterou opakuje ve svém dovolání. Tvrdí, že žádnou svou povinnost neporušil a při předjíždění bezpečný odstup dodržel. Střet podle něj způsobil samotný podnapilý poškozený, který jako cyklista najel zleva na jeho nákladní vozidlo. Nesouhlasí s tím, že soudy nevyhověly jeho důkazním návrhům - opatření znaleckých posudků ke stanovení místa střetu a vlivu alkoholu na jízdu poškozeného. Rozhodnutím soudů vytýká, že svá rozhodnutí učinily na chabé, po odborné stránce ničím nepodložené důkazní situaci, odvolací soud na základě dovolatelem citovaných pasáží odůvodnění jeho rozsudku pak své rozhodnutí učinil v intencích úvah o pravděpodobnosti. Závěry soudů, že měl přistoupit k jinému řešení vzniku dopravní situace, označuje za liché, tvrdí, že skutek byl nesprávně posouzen jako přečin podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku, když odvolacím soudem nebylo řádně zdůvodněno zprůsnění jeho právní kvalifikace. Setrvává na stanovisku, že k pochybení při zjišťování skutkového stavu věci došlo, pokud nebyla zjišťována jeho reakční doba a nebyly zkoumány výhledové podmínky, řádně nebylo zjišťováno, zda nepřizpůsobil rychlost jízdy. Soudy podle jeho hodnocení neměly potřebné podklady pro to, aby o jeho vině rozhodly, zvláště pak odvolací soud, který přistoupil ke zprůsnění právní kvalifikace skutku i uloženého trestu.

6. Obviněný proto navrhl, aby dovolací soud zrušil jak rozsudek odvolacího soudu, tak jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně a vrátil věc Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě k

novému projednání a rozhodnutí.

7. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření k dovolání obviněného především zmínil, že dovolatel opakuje ve svém dovolání obhajobu, kterou uplatnil již před nalézacím soudem a s níž se soudy (nalézací v odstavci 7, odvolací pak až s neobvyklou pečlivostí v odstavcích 13-21) vypořádaly v odůvodnění svých rozhodnutí. S argumentací soudů, zejména velmi obsáhlou a zcela přesvědčivou argumentací odvolacího soudu, doplněnou přiléhavou judikaturou Nejvyššího soudu, se státní zástupce zcela ztotožňuje a jako na zcela vyčerpávající na ni odkazuje. Za podstatné podkládá to, že předmětné námitky ve své podstatě nenaplňují žádný z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ani podle jiného písmene citovaného odstavce. Dovolatel totiž staví svou obhajobu na alternativním skutkovém zjištění, k němuž namítá ony shora zmíněné opomenuté důkazy. Předmětná věc je specifická tím, že ono alternativní skutkové zjištění, že nehodu způsobil cyklista náhlým vybočením vlevo, je při zjištěné šířce vozovky (celkem 640 cm), krajnice (2x40 cm) i zúčastněných vozidel (250+250+60 cm) nemožné, což zjistily a popsaly již soudy - viz odst. 7 odůvodnění rozsudku nalézacího soudu a odst. 13 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu.

8. Uvedený závěr státní zástupce dokládá připomenutím údajů sdělených samotným dovolatelem (bod 6. vyjádření), příslušnou pasáží odůvodnění rozsudku nalézacího soudu (bod 7.) a z toho plynoucím závěrem o nemožnosti verze předložené obviněným (bod 8.). V návaznosti na to zmiňuje, že vpravo od vozidla dovolatele zbývalo nejvýše 70 cm, kam se mělo vejít 60 cm široké jízdní kolo, jak správně uvádí odvolací soud. Pokud by jel poškozený na samotné hraně vozovky, jak uvádí dovolatel (nikdo ze zúčastněných neměl jet po krajnici) a pokud by tedy zasahoval do vozovky pouze půlí šířky svých řídicích, tedy jen 30 cm, zbýval by mezi jeho kolem a vozidlem dovolatele odstup nejvýše 40 cm. Při dané rychlosti a velikosti vozidla dovolatele se jedná o odstup naprosto nedostatečný. Všechny další varianty odstupů se nacházejí mezi oněmi 40 cm a nulou, respektive jsou záporné, protože dovolatel svým vozidlem cyklistu zasáhl. Přitom žádný cyklista, podnapilý ani střízlivý, nedokáže jet do kopce v přímce, neboť na kole šlape, což je okolnost obecně známá, která nemůže být pro nikoho překvapivá či náhlá. Z toho plyne rovněž to, že cyklista, ať střízlivý či opilý, neměl žádnou možnost učinit náhlý pohyb vlevo, neboť v natolik úzkém koridoru k tomu neměl žádný prostor - v oněch 40 cm se prostě kýval při šlapání do kopce - mezi okrajem vozovky a místem 40 cm vlevo od ní. Jedná se o limitní zjištění ve prospěch dovolatele, neboť lze pochybovat, že by jel poškozený po samotné hraně vozovky. Jel spíše poněkud vlevo, kde jistě jako cyklista jet směl, aby nebyl nucen neustále vjíždět na krajnici, kam podle žádného zjištění ani tvrzení dovolatele nevjížděl.

9. K otázce zpracování znaleckého posudku státní zástupce připomenul, že podle § 105 tr. ř. je znalec přibírán pouze v případě potřeby odborných znalostí, což nenastává při sčítání šířek vozidel a jejich porovnávání s šířkou vozovky. Dovolatel však nic mu nebránilo, opatřit k této otázce vlastní znalecký posudek. Ze stejných důvodů nemohlo mít na vznik nehody jakýkoliv vliv ani jakékoliv ovlivnění poškozeného alkoholem - zachovávání koridoru 40-50 cm při jízdě do kopce je běžným způsobem jízdy každého, zejména i střízlivého, cyklisty. Ani znalecké zjištění, že opilec se při jízdě na kole kýve z důvodů zhoršeného udržování rovnováhy, by proto nemohlo mít jakýkoliv vliv na zavinění dovolatele. Ohledně znaleckého posudku ke zranění poškozeného dovolatel neuvádí, k jakým otázkám by se měl znalec vyjádřit. Tedy zda a v jaké části považuje dovolatel za sporné či neprokázané zranění poškozeného, co by mohl znalec v tomto směru zjistit a jaký by to mělo význam pro obhajobu dovolatele. K nepotřebnosti všech tří znaleckých posudků se již vyjádřil odvolací soud v odstavci 21 odůvodnění svého rozsudku.

10. S ohledem na zjištění o šíři vozovky a vozidel neexistuje podle státního zástupce žádný prostor pro užití zásady in dubio pro reo, jež je navíc zásadou procesní neodpovídající žádnému z dovolacích důvodů. Pokud dovolatel na poslední straně svého dovolání hovoří o „řešení krizové situace vzniknuvší v předmětné době na dané silnici“, je takové tvrzení zarážející, pokud je pronese řidič nebo jiná osoba seznámená s pravidly provozu na pozemních komunikacích. Dovolatel zjevně

neporozuměl tomu, že předmětnou krizovou situaci sám vytvořil hazardním způsobem své jízdy - velmi rychlým najetím za pomalu jedoucího cyklistu v místě, kde tohoto nebylo možno bezpečně přejet.

11. Podle posouzení státního zástupce se dovolatel ve své podstatě domáhá jiného skutkového zjištění, ačkoliv je zde zásadně omezen nespornou šíří vozovky i zúčastněných vozidel. Pokud vozovka a vozidla zůstanou stejně široká, je jiné skutkové zjištění vyloučené. Nic tak nenasvědčuje ani jakémukoliv rozporu mezi provedeným dokazováním a učiněným skutkovým zjištěním, opomenutým důkazům či jinému porušení zásad spravedlivého procesu.

12. Protože konkrétní námitky uvedené dovolatelem podle státního zástupce žádnému dovolacímu důvodu neodpovídají, navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. dovolání odmítl, neboť bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř. Vyjádřil souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

III. Přípustnost dovolání a obecná východiska rozhodování

13. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

14. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněné dovolací důvody.

15. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí - s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu - vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

16. Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k této Úmluvě.

17. Ze skutečností výše uvedených vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zásadně jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená především v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i

další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (trestního, ale i jiných právních odvětví).

18. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k). Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. tedy může být naplněn ve třech různých situacích. K prvním dvěma (alternativa první) dochází tehdy, kdy rozhodnutí nadřízeného soudu je vydáno, aniž bylo napadené rozhodnutí meritorně přezkoumáno, tj. (1.) byl řádný opravný prostředek zamítnut z tzv. formálních důvodů podle § 148 odst. 1 písm. a) či b) tr. ř. nebo podle § 253 odst. 1 tr. ř., přestože nebyly splněny procesní podmínky stanovené pro takové rozhodnutí, nebo (2.) bylo-li odvolání odmítnuto pro nesplnění jeho obsahových náležitostí podle § 253 odst. 3 tr. ř., ačkoli oprávněná osoba nebyla řádně poučena nebo jí nebyla poskytnuta pomoc při odstranění vad odvolání (viz § 253 odst. 4 tr. ř.). Třetí případ (alternativa druhá) představuje situace, kdy řádný opravný prostředek byl zamítnut z jakýchkoli jiných důvodů, než jsou důvody uvedené výše (varianta první), ale řízení předcházející napadenému rozhodnutí je zatíženo vadami, které jsou ostatními dovolacími důvody podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

19. Přezkoumával-li soud druhého stupně některé napadené rozhodnutí uvedené v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř. na podkladě řádného opravného prostředku (odvolání nebo stížnosti) věcně a zamítl jej vzhledem k tomu, že neshledal takový řádný opravný prostředek důvodným [a to u odvolání podle § 256 tr. ř. a u stížnosti podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.], pak je možno dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. uplatnit jen v jeho druhé alternativě, tj. byl-li v řízení, které předcházelo uvedenému zamítavému rozhodnutí, dán důvod dovolání uvedený v písm. a) až k) ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. Podstatou této alternativy dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je skutečnost, že dovolateli sice nebylo odepřeno právo na přístup k soudu druhého stupně, ale tento soud - ač v řádném opravném řízení věcně přezkoumával napadené rozhodnutí soudu prvního stupně - neodstranil vadu vytykanou v řádném opravném prostředku, zakládající některý z dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř., nebo navíc sám zatížil řízení či své rozhodnutí takovou vadou.

20. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem - advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

IV. Důvodnost dovolání

21. Nejvyšší soud s ohledem na výše uvedená teoretická východiska konstatuje, že námitky obviněného neodpovídají požadavkům na hmotně právní argumentaci pod dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť zpochybňují rozsah dokazování, hodnocení důkazní situace a skutková zjištění učiněná soudy nižších stupňů. Obviněný uplatnil námitky výhradně skutkové a procesní povahy, které nejsou způsobilé založit přezkumnou povinnost dovolacího soudu. Výhrady jím vznesené (typu, že nebylo dostatečně prokázáno jeho jednání, že z důkazní situace nijak nevyplývá, že by se dopustil předmětné trestné činnosti, předložení vlastního hodnocení jednotlivých důkazů a celkové důkazní situace), zcela vybočují z mezí deklarovaného dovolacího důvodu. Je zřejmé, že tyto námitky nezpochybňují právní posouzení skutku, nýbrž že se jimi obviněný primárně domáhá převzetí jím nabízené verze skutkových zjištění, z níž pak mají vyvstávat pochybnosti o správnosti právní kvalifikace.

22. Ačkoli lze z obsahu dovolání dovodit, že jím obviněný brojí vůči skutkovým zjištěním soudů nižších stupňů (např. „nebyly objektivně zjištěny všechny skutečnosti významné pro vydání rozhodnutí“), nevytýká napadeným rozhodnutím vadu v podobě tzv. extrémního nesouladu. Toliko v takovém případě, pokud by současně taková výtka byla podložena i odpovídající relevantní argumentací, by se dovolací soud mohl zaobírat skutkovými zjištěními soudu, aby mohl zodpovědět, zda na tomto základě nedošlo k porušení práva obviněného na spravedlivý proces. Současně je nezbytné uvést, že případnému kasačnímu zásahu, tj. ke zrušení dovoláním napadených rozhodnutí, by dovolací soud mohl přistoupit jen tehdy, pokud by vadu tohoto charakteru (jež by se projevila tím, že by přezkoumávaná rozhodnutí obsahovala taková skutková zjištění, která by nevyplývala z provedených důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení nebo by s nimi byla dokonce přímo v rozporu) skutečně zjistil.

23. Touto vadou rozsudek odvolacího soudu, navazující na skutkový zjištění učiněná soudem prvního stupně, rozhodně netrpí. Jakkoli to dovolatel odmítá přijmout, je nezbytné konstatovat, že skutkový stav byl soudy zjištěn v souladu s požadavkem § 2 odst. 5 tr. ř., a to na podkladě zhodnocení důkazů, provedených v rozsahu umožňujícím jim spolehlivé rozhodnutí o vině obviněného, které odpovídá požadavku § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky dovolatele jsou toliko pokračující polemikou se skutkovými a právními (zde zejména ve vztahu k rozsudku odvolacího soudu) závěry soudů, která odpovídá běžné odvolací argumentaci a nepřináší obsahově nic nového, na co by – z pohledu garance ústavně garantovaných práv obviněného – měl reagovat soud dovolací. Ten se proto omezuje na následující konstatování.

24. Jako zcela nedůvodné je nezbytné odmítnout tvrzení obviněného, že závěry soudů jsou liché a nezohledňující jeho zcela racionální obhajobu. Ta totiž byla zcela jednoznačně a přesvědčivě vyvrácena argumentací soudů obou stupňů na podkladě jimi odkazovaných důkazů. Bylo by zcela nadbytečné, aby dovolací soud znovu opakoval to, co odeznělo v odůvodnění jejich rozsudků, zejména pak rozsudku odvolacího soudu a rovněž vyjádření státního zástupce. V uvedeném ohledu jsou vyslovené závěry – vycházející z nepochybně zjištěných údajů charakterizujících místo činu (šíře vozovky a krajnice) a na ní se vyskytujících vozidel – zcela přesvědčivé. Byl to jednoznačně neodpovědný způsob jízdy obviněného, resp. soudy zjištěné porušení povinností řidiče ze strany obviněného, které byly příčinou kolize jím řízeného vozidla s jízdním kolem poškozeného, jež pak vedla k následkům na jeho zdraví dostatečně popsaným v dovoláním napadeném rozsudku. Závěry odvolacího soudu nelze podkládat za alternativní či vycházejících z úvah o pravděpodobnosti úrazového děje, neboť jednoznačně vymezují, že jediným viníkem dopravní nehody byl obviněný, který porušením ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), § 18 odst. 1 a § 16 odst. 5 písm. b), c) zák. č. [361/2000](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů přivodil sražení cyklisty. Ten jako jedoucí před obviněným neměl v zásadě žádnou možnost, jak kolizi odvrátit. Zejména odvolací soud správně uzavřel, že podnapilost cyklisty neměla kauzální význam pro vznik dopravní nehody.

25. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu nemá žádný význam poukaz obviněného, že soudy neprovedly jím navržené důkazy. Za relevantní by taková námitka totiž mohla být považována pouze tehdy, pokud by ji dovolatel spojil s tvrzením existence tzv. opomenutých důkazů, což neučinil. Řízení vůči obviněnému realizované navíc takovou vadou netrpí, neboť oba soudy (nalézací v bodě 11., odvolací v bodech 20. a 21.) vyložily, proč k opatření a provedení navržených důkazů nepřistoupily. Obviněný nenamítá absenci řádného odůvodnění neprovedení důkazů ze strany těchto soudů či nevyhovění podmínkám daných judikaturou Ústavního soudu na tuto argumentaci, podle níž lze neakceptování důkazního návrhu obviněného založit toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je

důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01).

26. K poukazu dovolatele na pravidlo in dubio pro reo dostačuje uvést, že vyplývá ze zásady presumpce nevinny zakotvené v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a § 2 odst. 2 tr. ř. a má tedy vztah pouze ke zjištění skutkového stavu věci na základě provedení dokazování, a to bez důvodných pochybností (§ 2 odst. 5 tr. ř.), kdy platí „v pochybnostech ve prospěch obviněného“. Je tedy zřejmé, že zmíněná zásada má procesní charakter, týká se jen skutkových námitek a jako taková není způsobilá naplnit zvolený (ale ani žádný jiný) dovolací důvod. Současně lze s odkazem na rozhodovací praxi Ústavního soudu dodat, že Úmluva ani Listina neupravuje úroveň jistoty, jaká se vyžaduje pro odsouzení obviněného z trestného činu. Hodnocení důkazů z hlediska jejich pravdivosti a důkazní hodnoty, stejně jako úroveň jistoty, jaká se vyžaduje pro odsouzení, je zásadně věcí obecných soudů. Ústavní soud přitom konstatoval, že měly-li obecné soudy po řádném provedení a vyhodnocení důkazů za to, že skutek byl dostatečně prokázán, nebyly podmínky pro uplatnění zásady in dubio pro reo naplněny, neboť soudy neměly žádné pochybnosti. V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za vhodné zmínit např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 213/17. Dodat lze, že z rozhodnutí obou soudů v dovolatelově věci je zřejmé, že pochybnosti stran příčin dopravní nehody neměly.

27. Zcela nepřipadná je námitka obviněného, že ze strany odvolacího soudu nebylo řádně odůvodněno zpřísnění právní kvalifikace skutku. O opaku svědčí zejména body 17. až 19. odůvodnění jeho rozsudku. Ty logicky navazují na předcházející pasáže (počínaje bodem 11.), v nichž odvolací soud zmínil skutečnosti, k nimž ve prospěch obviněného (avšak nedůvodně) přihlédl soud nalézací. Dovolací soud, který sdílí názor státního zástupce obsažený v jeho vyjádření k dovolání obviněného o vysoké pečlivosti a přesvědčivosti odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, může navázat na již vyslovené závěry k právní kvalifikaci skutku obviněného tímto konstatováním. Změna právní kvalifikace, k níž přistoupil soud nalézací („... soud nespatřuje v jednání obžalovaného porušení důležitých povinností, neboť na vzniku nehodového děje se částečně podílel i samotný poškozený, který konal jízdu v podnapilém stavu na frekventované vozovce.“) nebyla odůvodněna skutkovými zjištěními, k nimž dospěl. Odvolací soud mu správně vytkl (bod 11. a 12. jeho rozsudku), že vyšel z hypotézy, pro kterou v jím provedeném dokazování není podklad. V uvedeném směru se opakuje, že soud prvního stupně ke změně právní kvalifikace přistoupil na základě své úvahy, že „se na frekventované vozovce pohyboval cyklista v podnapilém stavu“, přičemž se podle něj „tato skutečnost se mohla spolupodílet na vzniku nehody, kdy cyklista, byť to nikdo neviděl, mohl se svým kolem vybočit, ať už vlivem požitého alkoholu nebo z důvodu tlakového víru vzniklého při předjíždění vozidla řízeného obžalovaným.“ Dlužno dodat, že uvedený soud přihlédl i k tomu, že „na způsobeném zranění hlavy se podílel i fakt, že obžalovaný (pozn. správně poškozený) v době jízdy neměl ochrannou přilbu, neboť podle názoru soudu, i když právní předpis něco neupravuje, tak je na každém jedinci, aby si své zdraví dostatečně chránil“.

28. Pokud odvolací soud uzavřel (bod 12. odůvodnění rozsudku), že soud prvního stupně vyšel z hypotézy a „neprovedl žádné důkazy, z nichž by mohl taková skutková zjištění učinit a právní kvalifikaci mírnit toliko na základě hypotetického předpokladu“, což pak přesvědčivě dovedl rozбором dále uvedeným (body 13. a násl.), pak dovolací soud takovým závěrům může jen přisvědčit a dodat následující skutečnosti.

29. Právní názor, který je vyjádřen v rozhodnutí publikovaném pod č. [32/2016](#) Sb. rozh. tr. (usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2016, sp. zn. 15 Tdo 944/2015), podle něhož „[j]estliže při vzniku následku spolupůsobilo více příčin (např. jednání pachatele a poškozeného), je třeba z hlediska povahy znaku „porušení důležité povinnosti“ vždy zkoumat konkrétní okolnosti skutku (srov. č. [36/1984](#) Sb. rozh. tr.) a zvláště hodnotit význam a důležitost každé příčiny pro vznik následku“, se z povahy věci může uplatnit jen tehdy, je-li výsledkem důkazního

řízení závěr, že se na vzniku následku skutečně více příčin podílelo. Při právní kvalifikaci skutku pachatele se pak zjištěné spoluzavinění poškozeného může (z důvodu v citovaném rozhodnutí vyložené gradace příčinné souvislosti) projevit jen tehdy „je-li rozhodující příčinou způsobeného následku ... jeho významné spoluzavinění při dopravní nehodě“, neboť poté „nelze zpravidla dovodit, že pachatel spáchal trestný čin ... tím, že porušil důležitou povinnost, která mu byla uložena zákonem“.

30. Závěr soudu o významném spoluzavinění poškozeného při vzniku dopravní nehody, pro který nelze u pachatele trestného činu dovodit naplnění znaku kvalifikované skutkové podstaty spočívajícího v tom, že porušil důležitou povinnost uloženou mu zákonem (tedy i v případě přičinu těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1, 2 tr. zákoníku), musí být založen na skutkovém zjištění soudu odpovídajícím požadavku § 2 odst. 5 tr. ř., jež je dostatečně jasně vyjádřeno v jím vydaném rozsudku. Není-li příslušné skutkové zjištění obsaženo již v popise skutku (§ 120 odst. 3 tr. ř.), musí být uvedeno alespoň v odůvodnění rozsudku (§ 125 odst. 1 tr. ř.) způsobem svědčícím o souladu obou částí rozhodnutí a tím pouhým rozvedení skutkových zjištění vyjádřených již ve výrokové části rozsudku. Konkretizace jednání poškozeného (nejlépe spojená s vypočtením porušení příslušných ustanovení a tím povinností mu jimi uložených), jímž podle závěru soudu přispěl ke vzniku dopravní nehody, je předpokladem správného určení míry jeho spoluzavinění, a tedy i rozhodnutí o tom, zda toto již nabylo takového kauzálního významu, který je nezbytný promítnout ve výroku o vině pachatele, tj. při určení odpovídající právní kvalifikace skutku (a nikoli například jen při rozhodování o nárocích uplatněných v adhezním řízení).

31. Z uvedeného obecného konstatování plyne, že neuzítí znaku kvalifikované skutkové podstaty, tj. porušení důležité povinnosti uložené podle zákona, tak v případě obviněného přicházelo v úvahu jen tehdy, pokud by soud prvního stupně skutečně zjistil (a takové zjištění učinil i součástí svého rozsudku, ať již při popisu skutku v jeho výrokové části, případně alespoň při jeho rozvedení v odůvodnění rozsudku), že poškozený, tedy cyklista J. Š. významně spoluzavinil vznik dopravní nehody. Nic takového ovšem soud prvního stupně ve výrokové části svého rozsudku neuvedl a je třeba doplnit, že příslušné skutkové zjištění nevymezil ani v jeho odůvodnění.

32. Za skutkové zjištění splňující požadavek § 2 odst. 5 tr. ř. nelze pokládat jeho vyjádření, že poškozený „mohl se svým kolem vybočit, ať už pod vlivem alkoholu nebo z důvodu tlakového víru...“.

33. Aby mohlo být spoluzavinění poškozeného zohledněno při právním posouzení skutku obviněného, by muselo rozhodnutí soudu (alespoň jeho odůvodnění souladné s výrokovou částí) vyznít tak, že poškozený pod vlivem alkoholu skutečně vybočil do jízdní dráhy obviněného. Netřeba zvláště objasňovat, že takový (jednoznačný skutkový) závěr by mohl být učiněn i v důsledku uplatnění pravidla in dubio pro reo. Ve věci posuzované však k dovození takového dílčího skutkového závěru na podkladě uplatnění tohoto pravidla nevystal důvod. Jak již uvedeno, na podkladě provedených důkazů soudy nižších stupňů, resp. soud odvolací, korigující svým rozsudkem zjevné nesprávnosti při řešení této otázky, tj. příčiny sražení poškozeného neměly, když důvodně dospěl k závěru, že výlučným viníkem dopravní nehody byl obviněný.

34. K postupu soudu nalézacího je třeba dodat, že toliko první jím zvažovaná alternativa, tj. vybočení cyklisty do jízdní dráhy obviněného vlivem požitého alkoholu, by mohla být z hlediska spoluzavinění dopravní nehody kladena poškozenému za vinu. V uvedené směru soud prvního stupně patrně nedocenil to, že druhá jím zvažovaná příčina vzniku úrazového děje, tj. vybočení cyklisty z původního směru jízdy „z důvodu tlakového víru vzniklého při předjíždění vozidlem řízeným obžalovaným“, může být kladena za vinu toliko obviněnému.

35. Již výše dovolací soud připustil, že obstat by mohlo i takové rozhodnutí, v němž by soud, který - pro podstatnou míru spoluzavinění následku poškozeným - nepřistoupil při kvalifikaci jednání

obviněného k aplikaci znaku kvalifikované skutkové podstaty (porušení důležité povinnosti uložené mu podle zákona), skutkové zjištění o takovém (kauzálně významném) jednání poškozeného vyjádřil až v odůvodnění svého rozsudku. Tento závěr ovšem platí jen v případě obsahového souladu obou částí rozhodnutí. V případě rozsudku soudu prvního stupně však takový soulad nebylo možno shledat, neboť ten ke změně právní kvalifikace skutku oproti obžalobě (spočívající ve vyslovení viny dovolatele pouze základní skutkovou podstatou přečinu těžkého ublížení na zdraví podle § 147 tr. zákoníku) přistoupil přesto, že ve skutkové větě výroku o vině uvedl (v rozporu s úvahami v jeho odůvodnění - viz body 32. a 34. výše), že ke zranění poškozeného došlo proto, že obviněný při předjíždění cyklisty „nezanechal od cyklisty dostatečný bezpečný boční odstup, v důsledku čehož ho srazil při pravém okraji vozovky zezadu pravým zpětným zrcátkem a pravou stranou vozidla...“. Již pro tuto rozpornost a nepodloženost úvah nalézacího soudu v odůvodnění jeho rozsudku lze proto procesní zásah odvolacího soudu projevující se zrušením odvoláním napadeného rozsudku považovat za plně oprávněný.

36. Dovolací soud proto plně odkazuje na odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, který se správně vypořádal i s dalšími faktory, k nimž nalézací soud (avšak nedůvodně) při řešení otázky viny ve prospěch obviněného přihlédl (jízda na frekventované vozovce, podnapilost poškozeného, absence ochranné přilby).

37. Skutečnosti posledně zmíněné týkající se otázky právní kvalifikace skutku uvedl dovolací soud do jisté míry nad rámec nezbytného, neboť v dovolání obviněného žádná konkrétní námitka vůči právnímu posouzení skutku, jež by mohla být posouzena jako námitka hmotněprávní, uplatněna nebyla. Jak již uvedeno, jeho dovolací argumentace je primárně skutkového a procesního charakteru a jako taková je obsahovému zaměření dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídající.

38. Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě, může být naplněn pouze tehdy, vyzní-li závěr dovolacího soudu, že je důvodný poukaz dovolatele, že rozhodnutí soudu prvního stupně je zatíženo vadou, která naplňuje obviněným uplatněný dovolací důvod, pro který neměl odvolací soud přistoupit k zamítnutí jeho odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně. Tak tomu v posuzované věci není, neboť existence důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nebyla vůbec prokázána, když po věcné stránce obviněný ani formálním způsobem svými námitkami tento deklarovaný důvod nenaplnil.

39. Z uvedeného hodnocení dovolání obviněného plyne, že ten ve svém dovolání uplatnil výhradně námitky, které se s uplatněnými dovolacími důvody věcně rozešly. Vzhledem k tomu Nejvyšší soud o celém dovolání obviněného rozhodl způsobem uvedeným v § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. Podle něj Nejvyšší soud dovolání odmítne, bylo-li podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)